

"דור" שהוא מלשון מתדרדר, פי' מתגלגל, היינו שמדורו של משה רבינו והלאה מתדרדר כלפי מטה ומתרחק יותר מהראש.

ולכן אם נחשוב את סדר הדורות מיום היותנו לאומה ועד עכשיו, הרי כיון שדור המדבר הוא הראש, כמ"ש בהתאסף "ראשי" עם (דברים לג, ה), שהיה אז הקיבוץ של ראשי העם^(מב), אזי כשמגיעים לדורות האחרונים, הדור שלנו, אנחנו כבר נמצאים בתחתיתו של אדם הראשון, בהעקב ממש. וזוהי הלשון המבואר בחז"ל עקבתא

דמשיחא, שדורנו בא מהעקב של אדם הראשון. וכמו שהאריה"ק כבר אמר בדורו, שכבר התחיל זמן של "עקבתא דמשיחא", פי' שהוא הי' הראש לכל הנשמות של עקבתא דמשיחא, ואף שכבר עברו כד' מאות שנים מימי האריה"ק, מכל מקום הרי מבואר במשניות (אבות 6, ט) שבפיסת הרגל עצמה יש שלשים אברים, ולכן עכשיו כבר הגענו עד לתחתית העקב ממש.

ועל פי זה נבין למה בדורות של עקבתא דמשיחא ההסתר כל כך גדול

ביאורים וציונים

שהוא שרשם כך משיח כוללם מצד התכלית. וכמו שיש בכל א' מישראל שורש נפש מהאבות כך יש בו שורש מנפש משיח ג"כ. ומצד הזה אמרו (ב"ב עה ע"ב) עתיד הקב"ה לקרוא לצדיקים בשמו היינו שם הוי' שהוא הרומז שמהוה את הכל וכולל הכל. וכך הצדיקים אמרו ז"ל (ב"ר ח, ז) על פסוק המה היוצרים שהיו שותפים כביכול בבריאת עולם הכוונה מצד התכלית שאליהם היה מכוון כל הבריאה לצוות לזה ונמצא כוחם הוא המשפיע כלל הבריאה.

ובספר מחשבות חרוץ (ריש פרק יא) כתב וז"ל, האותיות הם שורש הכל, כי כל דיבור ומחשבה הוא באותיות כידוע, ובדבר ד' שמים נעשו, ובי' מאמרות נברא הכל אמירה הוא בלחישו, ואותיות המחשבה על ידם השתלשלו עולמות אצילות בריאה יצירה בג' מיני מחשבות שבאדם במוח ולב וחיבורם הנמשך לדיבור שהם סוד חב"ד, ואח"כ אותיות הדיבור שבהם נעשה עולם העשי', וזה שאמרו בב"ר שהתורה דפוס של כל מעשה בראשית ודבאורייתא ברא קוב"ה עלמא היינו באותיות התורה, וכל נברא יש בו אותיות פרטיות שעל ידם נברא והם שורש חיותו וקיומו, והאדם שנקרא עולם

ממשיך גם כן חיות אלהות על הנבראים ומקשר אותם למעלה כאשר כבר אמרנו מזה במקום אחר, וזהו מחמת שהאדם הוא עולם קטן ונכללו בו כל העולמות העליונים ותחתונים על כן יוכל להתחבר עצמו עמהם בתורתו ותפלתו להעלותם ולהמשיך להם אור אלהותו וממילא צדיק כזה יוכל לקיים כל העולם כולו שלא יתמוטט ח"ו מחמת שממשיך כח אלהותו ית"ש על כל הנבראים. וזהו פירוש הפסוקים ואני הנני מקים את בריתי אתכם, רצה לומר שתכלול כל הנבראים אתכם בעת עבודתכם לה', וזהו את כל נפש החיה אשר אתכם וגו' בעוף ובבהמה ובכל חית הארץ אתכם, רצה לומר שתכלול את כל הנבראים הן הבהמות והן החיות ועופות תכללו אותם אתכם וממילא יבא בהם חיות אלהותו ויהיה קיום העולם.

ובספר רסיסי לילה (אות מו) כתב וז"ל, כמו שראשית המחשבה דהשם יתברך הוא כולל הכל שממנו חיותם כמ"ש ואתה מחי' את כולם כך האדם נקרא עולם קטן שכולל הכל וכל הכוחות של כל הנבראים כלולים בו והוא כלול בהם ומשפיע להם מצד סוף מעשה היינו מצד ההשקפה אל התכלית [כדרך שכתבתי במקום אחר כמו דיעקב אע"ה כולל כל הנפשות ישראל מצד ההתחלה